

KOSMICKÉ ROZHLEDY

VĚSTNÍK ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Číslo 4/2009
Ročník 47

www.astro.cz

Obsah

Keplerovo muzeum v Praze otevřeno	3
Slavnostní oběd s astronautem A. Feustelem	3
Záhada Bečvářových názvů hvězd	4
Nový kolektivní člen – Astronomický klub Pelhřimov .	5
Databáze tranzitů exoplanet	6
8. MHV podzim 2009	8
Zápis z jednání VV ČAS 12. 6. 2009	9
Zápis z jednání VV ČAS 16. 9. 2009	10
Pozvánky	11

V průběhu října, listopadu a prosince 2009 oslaví významná životní jubilea tyto členové ČAS:

50 let	Milan Motoška, Pardubice Ing. Ján Kačmárik, Bratislava Lumír Honzík, Plzeň
55 let	Ing. Čestmír Barta, CSc., jr., Praha Ing. Pavel Ouběch, Praha Ing. Milan Major, Praha
60 let	prof. RNDr. Jan Palouš, DrSc., Praha RNDr. Eva Marková, CSc., Úpice
65 let	Antonín Soukup, Plzeň František Lomoz, Sedlčany
70 let	Stanislav Horák, Pařezov
75 let	RNDr. Oldřich Hlad, Praha
76 let	Ing., Mgr. Vojtěch Kerhart, Praha
77 let	Josef Pozdníček, Karlovice-Sedmihorky Ing. Georgij Kárský, CSc., Praha
79 let	Marie Hodoušková, České Budějovice
80 let	Miloslav Zabálka, Plzeň
81 let	Ladislav Plichta, Praha
85 let	Ing. Václav Grím, Praha
87 let	Ing. Zdeněk Binar, Praha
89 let	PhDr. Gustav Krejčí, Praha

ČAS přeje jubilantům vše nejlepší!

Na obálce: *V. Sedláček ukazuje kardinálovi M. Vlkovi Keplerovu supernovu*

KOSMICKÉ ROZHLEDY

Věstník České
astronomické společnosti

Ročník 47
Číslo 4/2009

Vydává
Česká astronomická
společnost
IČO 00444537

Redakční rada

Petr Sobotka
Eva Marková
Lenka Soumarová
Tomáš Bezouška
Lumír Honzík
Petr Komárek

Adresa redakce

Kosmické rozhledy
Sekretariát ČAS
Astronomický ústav AV ČR
Boční II / 1401
141 31 Praha 4

e-mail: kr@astro.cz

**Grafická úprava
a jazykové korektury**
redakce Astropisu

Tisk

Grafotechna, Praha 5

Distribuce
Adlex systém

ISSN 0231-8156

Keplerovo muzeum v Praze otevřeno

Alena Šolcová, Vojtěch Sedláček

Na Starém Městě nedaleko Karlova mostu, v Karlově ulici č. 4, Praha 1 bylo v úterý 25. srpna 2009 ve 20 hodin slavnostně otevřeno Keplerovo muzeum v Praze. V domě, kde Johannes Kepler strávil posledních pět let pražského pobytu (1607 až 1612) a připravil k vydání významný spis *Astronomia nova*, byl na druhém nádvoří upraven prostor, v němž nová expozice přibližuje život, dílo a osobnost Johanna Keplera. Muzeum vzniká v Mezinárodním roce astronomie 2009 díky porozumění majitelky domu paní Jitky Steinwaldové a s odbornou a organizační podporou České astronomické společnosti, finanční podporou Magistrátu hl. města Prahy a Agentury ProVás. Realizaci expozice zajistila a finančně projekt podpořila Agentura ProVás, která podle scénáře předsedkyně Historické sekce České astronomické společnosti Aleny Šolcové v úzké spolupráci s ředitelem agentury Vojtěchem Sedláčkem muzeum realizovala a zajišťuje jeho provoz. Grafické návrhy a jejich realizace jsou dílem Lenky Kerelové, Kateřiny Kerelové a Lenky Kotulákové. Provozovatelem muzea je Česká astronomická společnost.

Na malé ploše, kterou historický objekt v Karlově ulici č. 4 nabízí, jsou pro návštěvníky připraveny poutavé informační panely a několik displejů s ojedinělými animacemi, např. záznamem reálného růstu sněhové vločky. Je zde také funkční model zubového čerpadla, který si návštěvník může vyzkoušet. Na své si i v tomto historickém tématu přijdou děti, najdou zde několik překvapení. Popisy expozice jsou v českém a anglickém jazyce. Muzeum je určeno nejširší veřejnosti, školním skupinám, středoškolským i vysokoškolským studentům a zahraničním turistům. V muzeu bude možné zakoupit upomínkové předměty.

I samotné vstupenky návštěvníky překvapí. Najdou na nich totiž astronomický ciferník pražského orloje, na němž je znázorněn přesný okamžik vstupu do muzea, který je uveden i po staročeském a babylónském způsobu. Nechybí ani hvězdný čas. Na druhé straně vstupenky je natištěna část renesanční mapy hvězdné oblohy. Celou mapu lze složit z 12 vstupenek. Originální vstupenku vytvořil Vojtěch Sedláček.

Slavnostní oběd s astronautem Andrewem Feustelem

Petr Sobotka

Na pozvání Astronomického ústavu AV ČR přiletěl na návštěvu České republiky americký astronaut Andrew Feustel, který se v květnu tohoto roku účastnil letu raketoplánu Atlantis STS-125 k poslední servisní misi k Hubbleovu kosmickému dalekohledu. Na palubu s sebou vzal Nerudovy *Písně kosmické* a českou vlajku. Do České republiky přicestoval, aby tyto předměty slavnostně předal. S ním přiletěla také jeho manželka Indira Feustelová, jejíž maminka je Češka a otec Ind. Andrew Feustel provedl během mise raketoplánu Atlantis tři výstupy do vesmírného prostoru, kde strávil téměř 21 hodin a stal se také posledním člověkem, který se Hubbleova kosmického dalekohledu dotknul. Nikdo jiný se už k tomuto zcela výjimečnému zařízení nepodívá, další servisní misi NASA neplánuje.

A. Feustel měl v ČR pět veřejných besed, celou řadu vystoupení v médiích a našel si čas i na slavnostní oběd, který pořádala Česká astronomická společnost s Astronomickým ústavem AV ČR v Mnichovicích. Snaha představit českou kuchyni a české pivo se ukázala jako „nošení

Účastníci slavnostního oběda – A. Feustel s manželkou, vedoucí představitelé Astronomického ústavu AV ČR a ČAS.

dříví do lesa“, protože manželé Feustelovi byli i se svými dvěma syny během pobytu v ČR hojně zásobováni typickou českou stravou svými příbuznými. Navíc tu byli už poněkolkáté, takže třeba české knedlíky dobře znali.

Během oběda se ale nehovořilo o jídle, každého zajímal především život astronauta a jeho rodiny a zajímavosti z práce

pro NASA. A tak jsme se dozvěděli například, že v americké části ISS je přísně zakázáno konzumovat alkohol, takže slavnostní přípitky se konají v ruském modulu.

Dvojitou radost udělal dárek Astronomického ústavu pro A. Feustela. Šlo o věrný model vozu Tatra T87, se kterým procestovali Hanzelka a Zikmund svět. Radost měl jak astronaut, pro kterého jsou auta velkým koníčkem už od mládí, tak dárcе, protože A. Feustel okamžitě dokázal model auta pojmenovat a hned si vzpomněl, čeho s ním naši cestovatelé dosáhli.

Oběd probíhal ve velmi přátelském duchu a všichni jsme si odnesli vzpomínku, že Andrew i Indira Feustelovi jsou velmi milí a přátelší lidé. K výbornému dojmu jistě přispěl i fakt, že s Indirou Feustelovou se dá na dobré úrovni hovořit i česky. Těšíme se jak na další vesmírnou misi A. Feustela 10. srpna 2010 k ISS, tak na jeho další návštěvu v ČR.

Záhada Bečvářových názvů hvězd

Josef Chlachula

Společnost Sky Publishing, která mimo jiné vydává populární astronomický časopis Sky and Telescope, vydala v roce 2006 útlou knížku *Slovník moderních názvů hvězd*. V anglickém originále *A Dictionary of Modern Star Names: A Short Guide to 254 Star Names and Their Derivations*. Napsali ji Paul Kunitzsch a Tim Smart a o autorech se můžeme dočíst tyto stručné informace.

Paul Kunitzsch byl profesorem arabských studií na Mnichovské univerzitě od roku 1975 do roku 1995, kdy odešel do důchodu. Jeho výzkum se zaměřoval na předávání vědy, zvláště astronomie, od starověkých Řeků k Arabům a později do středověké Evropy. Tim Smart se dělí o svoji vášeň pro oblohu se studenty od roku 1978. Žije v Kalifornii se svými dvěma dětmi Andromedou a Rigelem. Jde o již druhé revidované vydání z roku 2006, první vydání z nakladatelství Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, Německo, pochází z roku 1986. Kniha je organizovaná podle souhvězdí a vysvětluje jména 254 hvězd.

Na straně 62 je překvapivý appendix, který se věnuje Bečvářovu *Atlasu Coeli*. Píše se tam, že od vydání publikace Antonína Bečváře *Atlas Coeli* se objevilo 14 podivných jmen, z nichž 12 dosud uniká veškerému úsilí o jejich vysvětlení. Jde o názvy hvězd uvedené v tabulce na následující stránce. Po vydání Bečvářova atlasu v roce 1951 lze tato jména nalézt v různých dalších publikacích. Jenom pro dvě z nich lze najít rozumné vysvětlení. Haris by mohl být

Achird	η Cas	Arich	γ Vir	Haris	γ Boo	Hassaleh	ι Aur
Hatysa	ι Ori	Heze	ζ Vir	Kaffa	δ UMa	Kraz	β Crv
Ksora	δ Cas	Kuma	ν Dra	Reda	γ Aql	Sarin	δ Her
Segin	ε Cas	Tyl	ε Dra				

z arabského „haris al-shamal“, „strážce severu“, což je překlad buď řeckého názvu pro α Boo nebo souhvězdí Bootes. Segin by mohl být variantou Seginus – γ Boo. Ostatních dvanáct jmen nemá žádnou vazbu v jazycích důležitých pro naše názvy hvězd, tedy v řečtině, arabštině a latině.

P. Kunitzsch se pokoušel více než 15 let získat informace o metodách práce dr. Bečváře a o jeho zdrojích při přípravě *Atlasu Coeli*. Kontaktoval množství astronomů v České republice a na Slovensku s cílem najít jeho spolupracovníky, ale bez úspěchu. Vzhledem k tomu, že dr. Bečvář zemřel v roce 1965, se naděje na vysvětlení stále zmenšuje. P. Kunitzsch také uvádí, že vysvětlení v publikaci Denk Z., Hlad O.: *Hvězdy s arabskými názvy*. Hvězdárna a planetárium hlavního města Prahy, 1996 nelze vystopovat k původním zdrojům. Tolik tedy z dodatku této knihy. Ví někdo ze čtenářů Kosmických rozhledů více o původních zdrojích k výše uvedeným názvům hvězd z doby před rokem 1951?

Společnost **Nový kolektivní člen – Astronomický klub Pelhřimov**

Jakub Hraníček

Astronomický klub Pelhřimov je občanské sdružení se sídlem v městě Pelhřimov, ležícím v západní části kraje Vysočina. Obsáhla historie našeho klubu je popsána na našich internetových stránkách <http://www.astroklub.cz/>, kde si ji snadno může přečíst každý. Dovolte mi však připomenout několik základních historických údajů. Začátky našeho klubu sahají až do roku 1994, kdy se poprvé objevil v nabídce zájmových kroužků pořádaných místním domem dětí a mládeže kroužek hvězdářský. Na první setkání přišli necelé dvě desítky nadšených zájemců, většinou z druhého stupně základních škol. Až do roku 1998 jsme se pravidelně scházeli každý týden pod vedením pana RNDr. Vratislava Šrobára. Na schůzkách jsme se seznamovali se základy astronomie, řešili různé teoretické otázky a také konstruovali jednoduché pomůcky a přístroje. Mnohokrát jsme také chodili pozorovat noční oblohu malými dalekohledy.

Avšak první významné zkušenosti jsme získali až při dvouměsíčním pobytu na Letní astronomické expedici na hvězdárně v Úpici v roce 1998. V různém složení jsme se tam ještě několikrát vrátili. Čas pomalu plynul, většina z nás se stala středoškoly. V té době se nám na určitý čas podařilo pronajmout vhodné prostory pro zřízení malé pozorovatelny v kulturním domě ve Starém Pelhřimově. Tam jsme pořádali řadu pozorování pro veřejnost, učili jsme se samostatně přednášet o astronomii. V roce 2001 nás bohužel navždy opustil náš pan vedoucí, nás však astronomie zajímala natolik, že jsme v pravidelných schůzkách a pozorováních vytrvali. O čtyři roky později jsme založili občanské sdružení a v roce 2009, tedy nedávno, se stali kolektivním členem České astronomické společnosti.

V současné době má Astronomický klub Pelhřimov 13 členů, vesměs studentů či absolventů vysokých škol, kteří mají astronomii jako svůj velký koníček. Dalších sedm mladých středo-

školáků navštěvuje astronomický kroužek, který vedeme ve spolupráci s Gymnáziem v Pelhřimově. Hlavním cílem našeho klubu je sdružovat všechny zájemce o astronomii v Pelhřimově a jeho okolí, společně podnikat pozorování noční oblohy nejlépe někde daleko za městem, kde již neruší městské osvětlení a okolní vesnice zhasínají pouliční lampy, a také společně sledovat aktuální astronomické události.

Velkou část našich aktivit věnujeme popularizaci astronomie mezi veřejností, pro školy a dětské tábory. Na gymnáziu a zá-

kladních školách pravidelně uskutečňujeme přednášky o astronomii pro různé ročníky a třídy v rámci výuky fyziky nebo zeměpisu. Pozorování připravujeme především pro laickou veřejnost zejména během nevšedních astronomických úkazů či kulturních akcí. Během roku též pravidelně jezdíme na několik dětských táborů. Z konkrétních akcí bych rád jmenoval pozorování na hradě Kámen (spojené s noční prohlídkou hradu) a Orlík u Humpolce. Již tradičně připravujeme pozorování Slunce během mezinárodního Festivalu rekordů a kuriozit v Pelhřimově a ve spolupráci s Gymnáziem Pelhřimov pořádáme celovečerní program plný zajímavých experimentů, pozorování a přednášek v rámci projektu Evropské noci vědců.

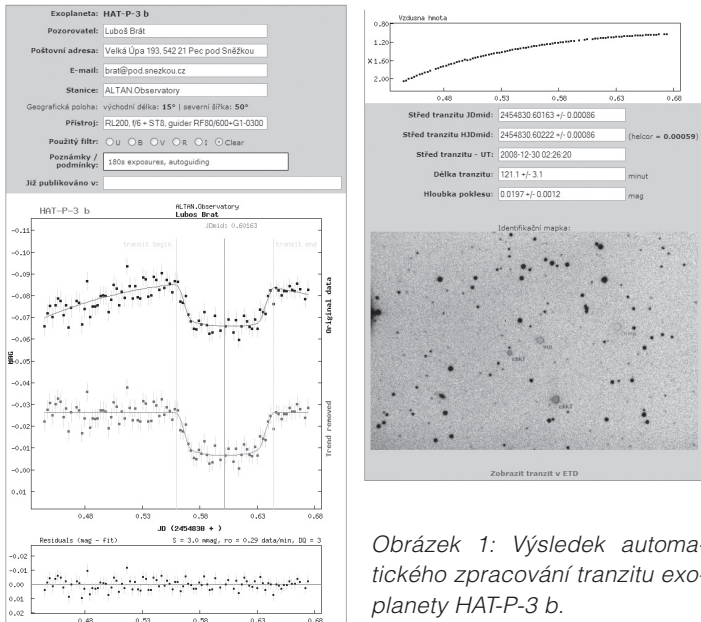
Databáze tranzitů exoplanet – seznámení a ohlasy

Luboš Brát

V létě minulého roku (2008) se na pozorovací praxi v Krkonoších zrodila myšlenka na vytvoření Exoplanet Transit Database (dále jen ETD) – internetového portálu zabývajícího se tranzity exoplanet. Věc, která tehdy začala jako drobná aktivita několika jedinců vyústila do unikátní aplikace pro výzkum tranzitujících exoplanet, kterou nyní využívají pozorovatelé a výzkumníci po celém světě a posílají mnoho kladných ohlasů.

Při kolektivním pozorování tranzitu exoplanety HD189733b vloni v srpnu jsme spolu s přítomnými pozorovateli hledali způsob, jak data objektivně zpracovat, získat z nich maximum informací a porovnat svůj výsledek s daty ostatních pozorovatelů. Tehdy neexistoval žádný dostupný software, kterým by bylo možno data plnohodnotně zpracovat a určit parametry napozorovaného tranzitu. Nebyla ani možnost data (okamžik středu tranzitu, hloubku a délku) porovnat s dříve pořízenými pozorováními ze světa. Pokud jste to chtěli udělat, bylo nutné projít všechnu publikovanou literaturu k dané exoplanetě a nalézt případná pozorování. Proto jsme se rozhodli v této oblasti začít pracovat. Během září 2008 jsme vytvořili automatický on-line protokol na zpracování pozorování, který dokáže nařizovat pozorování modelovou světelnou křivkou a z ní určit parametry tranzitu: okamžik středu tranzitu, délku trvání a hloubku. Autory protokolu jsou Mgr. Ondřej Pejcha a Bc. Luboš Brát. O. Pejcha vytvořil jádro celého protokolu, v C++ naprogramoval fitovací proceduru a proceduru na určení chyby měření. L. Brát potom vytvořil databázové zázemí a grafické rozhraní ve formě webové on-line aplikace.

Výsledek takového zpracování vidíte na obrázku 1. Graficky je znázorněno samotné pozorování, proložení fitem, křivka po odečtení systematických trendů (lineární, parabolický), křivka reziduí a průběh vzdušné hmoty během pozorování. Kromě toho program automaticky analyzuje i kvalitu dat a ohodnotí je indexem kvality 1 až 5. Velmi kvalitní data s malým rozptylem a velkým časovým rozlišením dávají kvalitu 1, naopak data s velkým rozptylem či malou hustotou pokrytí křivky dostanou index kvality 5 (jako ve škole). Přiložena je i mapa s vyznačenými měřeními hvězdami a samozřejmě v tabulce výsledek zpracování – střed tranzitu v JD a heliocentrickém JD, délka v minutách a hloubka v magnitudách. To vše získáte během pár chvil a několika kliknutí myší!

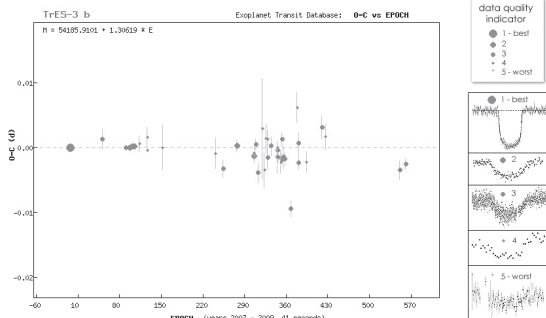
Obrázek 1: Výsledek automatického zpracování tranzitu exoplanety HAT-P-3 b.

Během září a října 2008 pak byla vytvořena databáze a celá aplikace ETD. Programování se ujal L. Brát a databázi udržuje a doplňuje o nová pozorování Mgr. Stanislav Poddaný. ETD byla vytvořena jako samostatný portál, který poskytuje plný servis pozorovatelům a výzkumníkům tranzitujících exoplanet. Kromě protokolu na zpracování pozorování (viz výše) je další součástí ETD zobrazování předpovědí tranzitů s možností zvýraznit si pozorovatelné tranzity pro zadané souřadnice pozorovacího místa. Pro kterékoliv místo na zemi si můžete ihned zjistit, které tranzity můžete pozorovat danou noc. Pro každý exoplanetární systém je možno nechat si vypsat předpovědi tranzitů na rok dopředu, opět se zvýrazněnou viditelností z daného pozorovacího místa.

Během září a října 2008 pak byla vytvořena databáze a celá aplikace ETD. Programování se ujal L. Brát a databázi udržuje a doplňuje o nová pozorování Mgr. Stanislav Poddaný. ETD byla vytvořena jako samostatný portál, který poskytuje plný servis pozorovatelům a výzkumníkům tranzitujících exoplanet. Kromě protokolu na zpracování pozorování (viz výše) je další součástí ETD zobrazování předpovědí tranzitů s možností zvýraznit si pozorovatelné tranzity pro zadané souřadnice pozorovacího místa. Pro kterékoliv místo na zemi si můžete ihned zjistit, které tranzity můžete pozorovat danou noc. Pro každý exoplanetární systém je možno nechat si vypsat předpovědi tranzitů na rok dopředu, opět se zvýrazněnou viditelností z daného pozorovacího místa.

A třetí funkcí ETD je samotná databáze všech známých pozorování tranzitů exoplanet. Databáze je zpř-

Obrázek 2: Graf O-C pro tranzity exoplanety TrES-3 b. Velikost bodu odpovídá kvalitě pozorování.

stupněna jak formou výpisu (výzkumníci tak naleznou všechna dostupná pozorování na jednom místě), tak formou grafického znázornění. Zobrazují se závislosti O-C okamžiku středu tranzitu vs. epocha, hloubka tranzitu vs. epocha, délka tranzitu vs. epocha. V těchto závislostech lze odhalit změny orbitální periody planety zapříčiněné např. gravitačním působením dalších planet v systému nebo případnou precesi dráhy. Ke konci března 2009 obsahuje naše databáze padesát tranzitujících systémů (všechny publikované) a 660 jednotlivých pozorování tranzitů.

Na konci roku 2008 jsme oznámili existenci ETD mezinárodní „exoplanetární“ komunity a brzy se databáze stala velmi využívanou. Každý den zaznamenáváme přes 50 unikátních přístupů z celého světa. Brzy se začaly objevovat i různé ohlasy. Bruce Gary, který provozuje archiv amatérských pozorování tranzitů v USA vyhlásil, že poté, co se na scéně objevila ETD, se svým archívem AXA končí a doporučil pozorovatelům využívat naši ETD.

Jose Gregorio, 25.1.2009: „... I must say I'm impress by the „mechanism“ of ETD and want to congratulate you for the very good job in creating the database. I give you my permission to use my observation in ETD, of course any professional usage of the data must acknowledge the source. The other databases implemented at your webpage are also worth of mention, very well done. I must say I envy the state astronomy reach in you country, here in Portugal what amateurs do is taking pictures of the sky. There is no support from the government, also what they teach at school is not enough to bring the young brains into astronomy. Once again my congratulation. Joao Gregorio“

Dr. Jürgen Wolf, NASA Ames Research Center, 9.3.2009: „...First of all, let me commend you on your ETD website „Exoplanet Transit Database“. I just discovered it and find it very, very useful! Thank you very much! I have been observing transits of exoplanets from my location in Northern California for a few years and will use your predictions from now on.“

Dr. Gregory Laughlin, transitsearch.org, 14.2.2009: „... Thanks very much for your report! Your website for observers is excellent. I'll post an update that gathers together everything I've heard on oklo.org by later today, but no strong indication so far of a transit... with best regards, Greg“.

Bruce Gary, AXA project, 3.4.2009 „The Czech Astronomical Society has an excellent web page where HD 68988 transits can be calculated with visibility information for any observing site ...“

Z návštěvnosti naší ETD jsme zjistili, že předpovědi tranzitů jsou využívány např. i na Queens University, Canada při školním projektu pozorování tranzitů v tamní univerzitní observatoři (PHYSICS 315 PROJECT). Těší nás, že naše práce je ve světě oceňována a přispěli jsme i k šíření dobrého jména celé České astronomické společnosti.

8. MHV podzim 2009

Jaromír Jindra

MHV neboli *Mezní Hvězdní Velikost* – pojem, který již není třeba dlouze představovat. Další běh nazvaný 8. MHV podzim 2009 se uskutečnil na tradičním místě v rekreačním areálu BVV v Zubří u Nového Města na Moravě 25. až 28. září. Toto místo s poměrně temnou oblohou disponuje i vynikajícím ubytovacím a stravovacím zázemím. Poslední zářijový prodloužený víkend se sjelo pod žlutnouchými stromy na louce zalité podzimním sluncem téměř 70 osob (účastníků a rodinných příslušníků). Chladné a zejména

na rosu bohaté noci byly věnovány pozorování Měsíce před 1. čtvrtí, Jupiteru a Uranu, po ztemnění oblohy se vydatně fotografovalo. Jedna skupina hromadně odpozorovala poměrně vzácný úkaz – vzájemné zatmění Jupiterových měsíců. Během dne se vyměňovaly zkušenosti s různými postupy v pořízení a zpracování astrofotografií, vizuálním pozorováním a technikou. Přednášky byly věnovány planetkovým zákrytům (Jan Mánek) a optice resp. tomu co vydrží či nevydrží (Zdeněk Řehoř). Poděkování za zdařilou akci patří ale nejen přednášejícím, Jiřímu Růžičkovi (jž tradičně připojil celou MHV na internet) ale i ostatním účastníkům, kteří se ochotně podělili o zkušenosti a dokonce i mnohdy vypomohli zapůjčením vlastní techniky. V takové společnosti se opravdu realizuje původní motto akce – setkání „Mezi Hvězdami“.

Více o akcích MHV se dozvíte na stránkách www.astro.cz/akce/mhv/ a fotografie lze nalézt mimo jiné i ve fotogalerii umístěné na stránkách www.astro.cz/galerie.

Další běh - říkáme raději běh než ročník, neboť v některých letech díky velkému zájmu pořádáme MHV i dvakrát ročně – připravujeme na duben 2010.

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

Jednání se konalo 12. června 2009 od 17:30 hod na Štefánikově hvězdárně v Praze. Přítomni: Eva Marková, Lenka Soumarová, Petr Komárek, Lumír Honzík, Petr Sobotka, Hosté: Josef Jíra, na část jednání Alena Šolcová. Omluven: Tomáš Bezouška

• **Elektronické hlasování v období mezi zasedáními VV ČAS 25. května 2009.** VV ČAS ČAS pověřil předsedkyni historické sekce ČAS Doc. RNDr. Alenu Šolcovou, Ph.D., dohledem nad realizací Keplerova muzea v Praze.

• **Keplerovo muzeum.** VV definitivně zodpověděl otazníky nad dosud neuhrazenými pohledávkami J. Jíry a J. Dienstbiera. ČAS oběma proplatí faktury v předložené výši. Nový majetek, který bude ČAS vlastnit v Keplerově muzeu, je nutno zanést do inventáře a majetek je třeba označit inventárními čísly. ČAS obdržela na svůj bankovní účet dotace na zřízení a provoz Keplerova muzea od Hl. města Prahy ve výši 150 000 Kč a 200 000 Kč. A. Šolcová informovala o průběhu budování Keplerova muzea: byly vyřešeny problémy s elektroinstalací, probíhají práce na vytváření textů do připravené grafiky 14 výstavních panelů a tvorba anglické verze. Na webových stránkách muzea pracuje A. Šolcová společně s grafikou a zprovozněn bude během července. Ke slavnostnímu otevření muzea by mělo dojít při příležitosti mezinárodní konference „Keplerův odkaz v kosmickém věku“ v Praze 24. až 27. srpna 2009. Nové datum otevření muzea A. Šolcová upřesní do týdne a následně bude zveřejněno na astro.cz. Předsedkyně ČAS na slavnostní otevření pozve primátora Hl. města Prahy.

• **Hotovost v pokladně.** Předsedkyně a hospodář ověřili, že hotovost v pokladně ČAS souhlasí s údaji v pokladním deníku.

• **Czech National Team – nový kolektivní člen.** VV přijal nového kolektivního člena – Czech National Team, o.s. (CNT se zabývá organizováním distribuovaných výpočtů různých vědních oborů, mezi nimi i astronomických, nejznámější je SETI@home.) Smlouva o kolektivním členství byla podepsána na jednání VV. Počet kolektivních členů se tak rozrostl na 18. Další kolektivní členové jsou vítáni.

• **Astro.cz.** VV uhradil M. Kolaříkovi náklady spojené s nákupem hardwaru pro astro.cz po nedávné poruše serveru. VV ČAS se pokusí najít nové fyzické umístění serveru a žádá o po-

moc složky s hledáním vhodné lokality (nejlépe některá z univerzit). Alternativou je placený komerční hosting (prověřil Sobotka a Mokrý). VV ČAS hledá posilu do redakce astro.cz a podle možností nového zájemce i na pozici šéfredaktora.

- **Ceny ČAS.** VV ČAS diskutoval o došlých nominacích na ceny Nušlova, Littera Astronomica a Kopalova přednášku. Všechny ceny budou předány na podzim, Nušlova na Akademii věd, Kopalova pravděpodobně na konferenci o výzkumu proměnných hvězd a LA tradičně na knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě. Pro Nušlova cenu byla vybrána komise ve složení Marková, Soumarová, Perek (s doc. Perkem projedná Marková).

- **Noc vědců 2009.** ČR dostane od Evropské komise oproti loňskému roku jen asi třetinu finančních prostředků. I za těchto podmínek se VV ČAS rozhodl na projektu podílet. VV ČAS žádá koordinátora astronomické části Noci vědců v ČR V. Slezáka o přehled došlých žádostí o finanční podporu ze strany složek ČAS.

- **Amatérská astrofotografie.** VV ČAS projednal žádost organizátorů soutěže Amatérská astrofotografie měsíce AAM o podporu a vystavování vítězných snímků na astro.cz. Přestože VV ČAS podporuje nejruznější astronomické projekty, v tomto případě by taková podpora byla kontraproduktivní. ČAS je organizátorem soutěže Česká astrofotografie měsíce ČAM už několik let. Tato soutěž si vydobyla své postavení, je velice úspěšná a podpora téměř stejné soutěže jiných organizátorů by znamenala tříštění sil a mohla by vyvolat i zmatek veřejnosti a médií. Na žádost odpoví Sobotka.

- **Sjezd ČAS 2010.** VV stanovil předběžný termín sjezdu na 10. a 11. dubna 2010. Místo konání sjezdu bude upřesněno později, hledá se vhodná lokalita. Na sjezdu bude třeba změnit sídlo ČAS, pražské planetárium nevyhovuje, protože jakákoli pošta pro ČAS tam zasláná se vrací odesílateli jako nedoručitelná. VV vybízí členy ČAS a zástupce složek, aby se zamysleli nad svou kandidaturou do příštího VV ČAS.

Termín příští schůze VV ČAS je středa 16. září v 10:30 hodin na Štefánikově hvězdárně v Praze.

Zapsal: Sobotka

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

Jednání se konalo 16. září 2009 od 12 hod na Štefánikově hvězdárně v Praze. Přítomni: Eva Marková, Lenka Soumarová, Tomáš Bezouška, Petr Komárek, Lumír Honzík, Petr Sobotka, Hosté: Petr Horálek, na část jednání Alena Šolcová.

- **Keplerovo muzeum.** VV před jednáním navštívil Keplerovo muzeum a prohlédl si expozici za průvodního slova V. Sedláčka, majitele agentury ProVás. VV požádal V. Sedláčka o předložení přehledu výdajů v souvislosti s budováním a provozem Keplerova muzea do tří týdnů. A Šolcová informovala na jednání VV o nedostacích v muzeu a námětech na zlepšení: na dveřích muzea informovat o ČAS, umístění reklamy muzea v Karlově ulici, chyby v animaci (Mars), věcné chyby v textech, chybějící popisky např. u animace vložky a ekliptikálního přístroje, chybí již zhotovené modely, možnost prodeje knih o Keplerovi, vytvořit průvodce v různých jazycích. VV požádal A. Šolcovou o vypracování seznamu chyb. A. Šolcová navrhuje 2 kolegy na odměnu – bylo VV schváleno. Proplatit Šolcové obcerstvení, zaplatit oběma hudebníkům po 2500 Kč.

- **Encyklopedie hvězdáren.** Autor plánované encyklopedie Štěpán Kovář obdržel rozhodnutí Nadace české architektury o odkladu termínu na vydání encyklopedie do 31. 12. 2009. Pokud

encyklopedie nevyjde do konce roku, musí Š. Kovář dotaci na encyklopedii ve výši 30 000 Kč vrátit.

• **Ceny ČAS.** VV odhlasoval podle doporučení návrhových komisí držitele cen Nušlovy, Kopalovy a Littera Astronomica. Nušlova cena bude předána v budově Akademie věd pravděpodobně 11. 11. v 17:30 hod. Termín a místo Kopalovy přednášky budou upřesněny později, LA bude předána tradičně na knižním veletrhu – 9. 10. v 16 hod.

• **Rozpočet ČAS.** ČAS podá na RVS žádost o dotaci ve stejné výši jako pro rok 2009. V případě, že dojde k celkovému snížení rozpočtu RVS, poníží VV úměrně své finanční požadavky. VV čeká na další pokyny a informace z RVS. VV rozhodl ponechat výši členských příspěvků pro rok 2010 ve stejné výši jako v roce 2009, tedy 400 Kč základní, 300 Kč snížený (studenti, důchodci).

• **Vyloučení člena.** VV jednomyslně rozhodl o vyloučení P. Kubaly z ČAS za opakované hrubé napadání ČAS, členů VV ČAS, vedení ČAS, některých složek a kolektivního člena ČAS na internetu, především na jeho serveru exoplanety.cz.

• **50 let SAS.** Slovenská astronomická společnost oslaví 50 let své existence. Do Staré Lesné jsou na setkání SAS zváni i zástupci vedení ČAS. Za VV pravděpodobně pojedou Soumarová, Honzík, Sobotka.

• **Hvězdárny a ČAS.** Je třeba sepsat smlouvy o tom, jaké výhody/slevy poskytují hvězdárny členům České astronomické společnosti. Zajistí tajemník.

• **Sjezd ČAS.** VV projednal a přijal nabídku Astronomického ústavu AV na uspořádání sjezdu na observatoři v Ondřejově. Termín sjezdu byl předběžně stanoven na 26. až 28. března 2010. Před sjezdem je třeba, aby VV projednal a navrhl změny v Jednacím a organizačním řádu a stanovách. Podklady připraví tajemník.

• **Setkání složek ČAS.** VV rozhodl o konání tradičního, tzv. „malého“ pracovního setkání zástupců všech složek ČAS 23. ledna 2010. Místo bude upřesněno.

Zapsal: Sobotka

Pozvánky

Předání Nušlovy ceny

Nejvyšší ocenění České astronomické společnosti za celoživotní dílo – Nušlova cena – bude předána v budově Akademie věd na Národní třídě v Praze dne 11. 11. od 17:30 hod. Poté bude následovat laureátská přednáška. Bližší informace budou k dispozici na astro.cz a formou emailové zprávy členům ČAS.

Přednášky na hvězdárně v Karlových Varech

• Pátek 6. 11. 2009 v 17 hodin, Krajská knihovna: **Milan Halousek – Měsíční program Apollo**, přednáška v rámci vernisáže stejnojmenné výstavy, která poběží do 15. prosince v Krajské knihovně Karlovy Vary. Simultánně tlumočeno do znakové řeči.

• Pátek 4. 12. 2009 v 17 hodin, Krajská knihovna: **Mgr. Petr Skalák a kol. lektorů – Úplná zatmění slunce 2008 a 2009**, cestopisná přednáška účastníků Expedic za zatměním na Sibiř a do Číny. Simultánně tlumočeno do znakové řeči.

Hvězdárna Valašské Meziříčí pořádá

• **Kosmonautika a raketová technika.** Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. pořádá ve dnech 27. až 29. listopadu 2009 víkendový cyklus přednášek, věnovaný novinkám ze světa kosmonautiky a raketové techniky. Přednášejí přední čeští odborníci. Určeno široké veřejnosti. Podrobnější informace: <http://www.astrovm.cz>, info@astrovm.cz, telefon 571 611 928.

41. konference o výzkumu proměnných hvězd

Ve dnech 27. až 29. listopadu 2009 se uskuteční další ročník konference o proměnných hvězdách, letos obohacený o téma tranzitů exoplanet. Organizátorem je Sekce proměnných hvězd a exoplanet ČAS. Tradiční listopadová akce se bude tentokrát konat na Štefánikově hvězdárně v Praze. Všichni zájemci o proměnné hvězdy a exoplanety jsou srdečně zváni. Na programu je řada přednášek jak předních českých odborníků, tak i zkušených astronomů amatérů.

Hvězdárna v Úpici

- **6. listopadu** – Vernisáž výstavy k 50. výročí otevření Hvězdárny v Úpici
- **7. listopadu** – Přednáška Jiřího Grygara „Půl století astronomie“
- **7. listopadu** – Vyhodnocení soutěže pro děti „Jak děti vidí hvězdy“

Seminář Společnosti pro meziplanetární hmotu

Pravidelný podzimní seminář Společnosti pro meziplanetární hmotu, o. s. se uskuteční tentokrát na Hvězdárně barona Artura Krause v Pardubicích. V pátek 27. 11. bude v 19 hodin zahájen přednáškou pro veřejnost na téma „Galaxie – hvězdné ostrovy“. Ivo Míček zde představí mezníky ve výzkumu galaxií.

V sobotu 28. 11. se od 9 hodin v odborné části představí pozorovatelé se svými výsledky pozorování komet a meteorů. Mimořádné bude vystoupení Kamila Hornocha, který se podělí o čerstvé zázitky z pozorování planetek na ESO v Chile, předběžně svoje vystoupení na téma Meteority přislíbil i Mgr. Jakub Haloda, vedoucí laboratoře rentgenové mikroanalýzy České geologické služby. Dalšími tématy bude projekce filmů o expedici kolegů z pardubické hvězdárny za zatměním Slunce a aktuální pohled na meziplanetární hmotu očima kosmických sond. I na sobotní program srdečně zveme všechny zájemce o astronomii.

Ivo Míček, předseda SMPH, o. s.

Nově jsme zpřístupnili online archiv Astropisu i členům ČAS. Na štítku s adresou, vloženém ve fólii s Astropisem a KR, naleznete kromě obvyklých údajů také čtyřmístné číslo, váš „variabilní symbol“. Pomocí tohoto čísla a vašeho PSČ se můžete zaregistrovat na www.astropis.cz jako předplatitel, čímž získáte přístup k PDF souborům obsahujícím všechny články dosud vydané v Astropise - a to zcela zdarma. V případě jakýchkoliv problémů pište, prosím, na info@astropis.cz.